

ЗМІСТ

Дзвінка МАТІЯШ	
Вертеп, кекс та інші чудеса	5
Костянтин МОСКАЛЕЦЬ	
Contra spem spero	23
Василь МАХНО	
New Rochelle	32
Людмила ТАРАН	
Диво на вулиці Жемайтії	50
Христя ВЕНГРИНЮК	
Гніздо	63
КАТЕРИНА БАБКІНА	
Штука	78
ПЕТРО ЯЦЕНКО	
Шопка на шпалах	90

БОГДАН КОЛОМІЙЧУК	
Етрета	98
НАДІЙКА ГЕРБІШ	
Салам, бача, і мері Крісмас!	113
ІРИНА САВКА	
Данко з вулиці Чехова	121
ІРИНА СЛАВІНСЬКА	
Дзвінок	129
ДОРЖ БАТУ	
Do You Know, How to Sing Kolyadky?	136
КАТЕРИНА МІХАЛІЦИНА	
Три Різдва для Віри	149
БОГДАНА МАТІЯШ	
Фігурка Богородиці	161

ДЗВІНКА МАТІЯШ

ВЕРТЕП, КЕКС ТА ІНШІ ЧУДЕСА

1

«У чудеса я не вірю. Я раціоналіст», – сказав Григорій і погладив Аму, собаку породи боксер, що лежить під столом і часом висовує звідти квадратну голову.

Ми п'ємо мохіто й розмовляємо про чудеса й польоти. Чудеса – це моя улюблена тема. Польоти – улюблена тема Григорія. Він усе життя був льотчиком і облітав, мабуть, усі континенти. За винятком хіба що Австралії.

Григорій любить розповідати про пригоди, які відбувалися з ним, коли він літав по світу. Пригод у нього, ясна річ, назбиралося чимало.

Мені найбільше подобається слухати про Африку, де я ніколи не була. І я навіть вивчила слово «бузунга» – так в Анголі називають білих людей. Бузунга означає «людина без шкіри». Бо справжня шкіра – чорна.

2

Із даху альтанки, де ми сидимо, звисають моделі літаків, на яких літав Григорій, – від першого до останнього. Від «кукурудзяника» до «боінга».

Усі моделі літаків Григорій виготовив сам. У нього золоті руки – стіл, за яким ми сидимо, і сама альтанка – це також його витвори. Гойдалку для внучок також він змайстрував.

На гойдалці зараз гойдається і хитро поглядає у наш бік чорноока і чорнокоса Варвара. Вона вірить у чудеса і багато знає про польоти на гойдалці, які часом завершуються падіннями. Що не заважає Варварі, витерши сльози, знову повертатися до польотів.

3

Ніна слухає розповіді Григорія з такою цікавістю, ніби чує їх вперше. Хоча насправді вона, мабуть, давно знає їх усі напам'ять. Вона теж облітала разом із чоловіком половину земної кулі. Може, почувши знову слово «бузунга», вона згадає палюче сонце Анголи, пальми в Луанді й строкату юрбу чоловіків і жінок під безумно синім небом. Вона всміхається до Григорія і каже мені:

– Ми сорок два роки разом. І не набридли одне одному. Кожна зустріч після рейсу була радісна.

– Ви круті, – кажу. – Сорок два роки разом – навіть уявити важко.

– А ми намалювали портрет дідуся, – вклинюється у розмову старша внучка Григорія, Аліна. – Хочете подивитися?

– Звісно, хочу.

Портрет намальовано простим олівцем на звичайному альбомному аркуші. Тільки очі пронизливо-смагадого кольору. Наче два прожектори.

– Ви молодці! Дуже схоже!

Григорій вдоволено усміхається у вуса.

– Правда, гарний наш дідусь Григорій? – питає Варвара.

– Звичайно! – Чомусь уявляю її льотчицею пасажирського літака. Варвара веде «боїнг» і усміхається до хмар.

– А ти хотіла би бути льотчицею? – питаю.

– А я ще не вирішила, – відповідає Варвара. – Я люблю малювати.

– А що ти зараз малюєш?

– Я малюю літо.

Правильно, влітку найкраще малювати літо. Восени – осінь. Взимку – зиму. Новий рік. Різдво.

До речі, про Різдво.

– А ви не хочете змайструвати на Різдво вертеп? – питаю Григорія. – Поставимо його біля нашої ялинки у сквері.

– А що таке вертеп? – питає Григорій.

Отакої. Я, здається, ніколи ще нікому не пояснювала, що таке вертеп, бо знала це з дитинства. І всі мої знайомі знали.

– Вертеп – це печера. Печера, в якій народився Христос, – пояснює мій чоловік Амвросій, поки я зависаю – а в голові у мене крутиться один із улюблених віршів Антонича:

*«Народився Бог на санях в лемківському містечку Дуклі...
прийшли лемки у крисанях і принесли місяць круглий...»*

Оскільки я втратила здатність говорити, Амвросій розповідає про вертеп, який ми бачили в соборі Нотр-Дам, – його автори зобразили не просто печеру, де народилося Немовля, а один із регіонів Франції: біля будиночків метушаться їхні мешканці у національному вбранні, ремісники і торговці рекламують свої вироби, вітряки крутяться, крамнички й трактири запрошують відвідувачів, течуть струмочки й річки – а новонароджене Немовля спостерігає за цим гамором зі своєї колиски.

Потім Амвросій згадує про солом'яний вертеп у Празі: фігурки Немовляти, Йосифа й Марії, овечок та волів – усе було із соломи.

Дар мови до мене, до речі, все одно не повернувся, тож я просто знаходжу в інтернеті різні вертепи, виготовлені з фанери, і показую їх Григорієві.

– Дідусю, дідусю, у мене ж є вертеп удома. Хіба ти не бачив? Там є і колиска, і дитинка, і мама з татом, і овечка, – вигукує Варвара. – Я знаю, що таке вертеп. Хочеш, допоможу тобі його робити? І розмалюю!

– І я хочу розмальовувати вертеп! Бо я народилася на Різдво, сьомого січня, – Аліна відривається від смартфона.

– Значить, ти Різдвяна дівчинка, – кажу до Аліни.

– Тааак!

– Ага, значить, вертеп має бути з фанери, – Григорій вже щось обмірковує і гладить по голові Варвару. – А якого розміру він має бути?

– Великого! – Аліна знову підіймає голову з-над смартфона.

– Такого, як я! Найбільшого! – кричить із гойдалки Варвара.

А я дивлюся на Григорія й відчуваю аромат чуда, що розливається у повітрі в альтанці. Взагалі люди, що вмійють майструвати руками, – самі по собі чудотворці. І їхні витвори – це також більші й менші чудеса.

До речі, не має значення, вірять люди у чудо чи ні, раціоналісти вони чи ідеалісти.

Для чуда все одно. Чудо, так само як сонце, проникає скрізь і всюди. І стається з усіма, незалежно від мови, професії, віку чи освіти. За це я так люблю чудеса. І вони відповідають мені взаємністю і часто стаються зі мною щодня.

4

Ми повертаємося додому пізно, з неба нам підморгують зірки, із лісової посадки кричить сова. Я з несподіванки аж підстрибую і спотикаюсь, адже у темряві нічого не видно. А ліхтарі на вулиці горять ще тьмяніше, ніж завжди.

– Ти ж обіцяла не боятися, – каже Амвросій. – Сова завжди кричить на цьому місці.

– Я забула. Сови жахливі.

– Сови мудрі.

– Тоді чого вони лякають людей, якщо вони такі мудрі?